

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 09.10.2026

Av. Mahmut Tanal
YENİ Parti Şanlıurfa Milletvekili

2025 yılı "Aile Yılı" olarak ilan edilmiş; 2026-2035 dönemi ise "Aile ve Nüfus On Yılı" olarak belirlenmiş ve bu döneme ilişkin Vizyon Belgesi Cumhurbaşkanlığı Genelgesiyle yürürlüğe konulmuştur.

Buna karşılık kamu personelinin aile birliği mazeretine dayalı yer değişikliği işlemlerinde; istihdam statüsü, zorunlu hizmet veya görev yeri kısıtlaması, hizmet süresi, boş kadro ve pozisyon şartları nedeniyle eşlerin uzun süre farklı illerde yaşamak zorunda kaldığı yönünde başvurular tarafıma ulaşmaktadır.

Özellikle uygulamada "çakılı kadro" olarak ifade edilen, belirli bir görev yerinde çalışma veya yer değişikliği kısıtlamasına tabi personel ile sözleşmeli personelin evli olması hâlinde aile birliğinin hangi eş üzerinden, hangi şartlarla ve ne zaman sağlanacağı konusunda kurumlar arasında farklı uygulamalar bulunduğu anlaşılmaktadır.

Tarafıma ulaşan bir başvuruda da eşlerden birinin görev yeri değişikliği kısıtlamasına tabi olduğu, diğer eşin ise sözleşmeli personel olarak henüz bir yıllık hizmet süresini tamamlamadığı belirtilmiş; bu nedenle aile birliğinin nasıl sağlanacağı konusunda belirsizlik yaşandığı ifade edilmiştir. Bu örnek, sorunun yalnız bireysel değil, kamu personel rejimi bakımından yapısal olarak değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Anayasa'nın 10'uncu maddesi eşitlik ilkesini, 13'üncü maddesi temel hakların sınırlandırılmasında ölçülülük, 20'nci ve 41'inci maddeleri özel hayatın ve aile hayatının korunmasını, 49'uncu maddesi çalışma hakkını güvence altına almaktadır. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 72'nci maddesinde de yer değiştirme suretiyle atamalarda aile birliğinin korunması amacıyla kurumlar arasında gerekli koordinasyonun sağlanması öngörülmektedir.

Kamu hizmetinin sürekliliği ve personelin ülke genelinde dengeli dağılımı gözetilmekle birlikte, aileyi korumayı ve güçlendirmeyi on yıllık devlet politikası hâline getiren bir dönemde, kamu personelinin eşinden ve çocuklarından uzun süre ayrı yaşamaya zorlayan uygulamaların zorunluluk, ölçülülük ve eşitlik ilkeleri yönünden yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Türkiye genelinde 2023, 2024, 2025 ve 2026 yıllarında aile birliği mazeretine dayalı kaç yer değişikliği başvurusu yapılmış; bunların kaç kabul edilmiş, kaç reddedilmiş ve kaç sonuçlandırılmamıştır? Ret kararlarının hizmet süresi, boş kadro veya pozisyon bulunmaması, zorunlu hizmet, personel ihtiyacı ve sözleşmeli statü gerekçelerine göre; kurum, il ve istihdam statüsü bazındaki dağılımı nedir?

2. Belirli bir görev yerinde çalışma, zorunlu hizmet süresini tamamlama veya yer değişikliği kısıtlamasına tabi kamu personelinin sayısı kurum ve istihdam statüsü itibarıyla kaçtır; kamuoyunda “çakılı kadro” olarak ifade edilen bu uygulamaların her birinin hukuki dayanağı nedir ve aile birliği mazereti bakımından hangi istisnalar uygulanmaktadır?
3. Eşlerden birinin görev yeri değişikliği kısıtlamasına tabi, diğerinin 657 sayılı Kanun’un 4/B maddesi veya başka bir sözleşmeli personel rejimine tabi olması hâlinde aile birliğinin hangi eşin görev yerine göre sağlanacağı hangi objektif ölçütlerle belirlenmektedir; kurumlar arasında farklı uygulamalar varsa bunların ortak ve öngörülebilir bir sisteme dönüştürülmemesinin gerekçesi nedir?
4. Sözleşmeli personelin aile birliği mazeretine dayalı yer değişikliği taleplerinde bir yıl veya daha uzun asgari hizmet süresi şartı uygulayan kurumlar ve personel grupları hangileridir; eşi başka bir ilde zorunlu olarak görev yapan personele de bu süre şartının uygulanmasının hukuki ve hizmet gerekleri bakımından somut gerekçesi nedir; hizmet süresinin tamamlanması beklenmeden aile birliğinin sağlanabileceği istisnalar nelerdir?
5. Kamu personelinin yalnızca kadrolu veya sözleşmeli statüde bulunması nedeniyle farklı eş durumu tayin şartlarına tabi tutulmasının Anayasa’nın eşitlik, ölçülülük ve ailenin korunmasına ilişkin hükümleri bakımından merkezi düzeyde hukuki veya idari bir etki analizi yapılmış mıdır; yapılmışsa hangi sorunlar tespit edilmiş ve hangi mevzuat değişiklikleri önerilmiştir?
6. Hamilelik, doğum, küçük çocuk sahibi olma, engellilik, ağır hastalık veya bakıma muhtaç aile bireyinin bulunması hâllerinde görev yeri kısıtlamasına tabi veya sözleşmeli personele hangi kurumlarda hizmet süresi şartından istisna, öncelikli yer değişikliği, geçici görevlendirme veya kurumlar arası nakil imkânı tanınmaktadır; aynı ailevi koşullardaki personele kurum veya statüsüne göre farklı uygulama yapılmasının gerekçesi nedir?
7. Eş durumu tayini gerçekleştirilemediği için farklı şehirlerde yaşamak ve iki ayrı konut ile yaşam giderini karşılamak zorunda kalan; ücretsiz izin kullanan veya görevinden ayrılan kamu personelinin 2023-2026 dönemindeki sayısı kaçtır? Bu durumun kamu çalışanları ve aileleri üzerindeki ekonomik ve sosyal sonuçları hakkında bir çalışma yapılmış mıdır?
8. Aile birliği mazeretine dayalı yer değişikliği talebi reddedilen personele açık ve somut gerekçeli karar verilmesi ile etkili bir idari itiraz yolu sağlanması bütün kamu kurumlarında ortak bir uygulama mıdır; değilse standart bir başvuru, değerlendirme, gerekçelendirme ve itiraz sistemi oluşturulacak mıdır?
9. 2023-2026 döneminde aile birliği mazeretine dayalı yer değişikliği işlemleri nedeniyle kamu kurumları aleyhine kaç idari dava açılmış; bunlardan kaç idare lehine ve kaç personel lehine sonuçlanmıştır? Aynı dönemde Kamu Denetçiliği Kurumuna bu konuda kaç başvuru yapılmış ve verilen tavsiye kararlarının uygulanması için ilgili kamu kurumlarınca hangi işlemler gerçekleştirilmiştir?

10. Kamu kurumlarının personel planlaması ve boş kadro veya pozisyon dağılımında aile birliği mazeretinin dikkate alınmasını sağlayan bağlayıcı kriterler mevcut mudur; farklı kurumlarda çalışan eşlerin başvurularının ve uygun boş kadro veya pozisyonların elektronik ortamda eşleştirilerek birlikte değerlendirilebileceği merkezi bir sistem kurulacak mıdır; kurulacaksa hangi tarihte faaliyete geçecektir?
11. 2025 yılının “Aile Yılı” ilan edilmesinden sonra kamu çalışanlarının aile birliği mazeretine ilişkin sorunlarını gidermek amacıyla kaç mevzuat veya idari düzenleme yapılmış ve bu düzenlemelerden kaç personel yararlanmıştır; bu konuda Cumhurbaşkanlığı ile ilgili bakanlıklar arasında hangi koordinasyon çalışmaları yürütülmüş ve hangi kararlar alınmıştır?
12. “Aile ve Nüfus On Yılı” kapsamında kamu personelinin eş durumu tayinlerinden kaynaklanan mağduriyetlerinin azaltılması için belirlenmiş eylem, performans göstergesi ve bütçe bulunmakta mıdır; 2026 yılı bütçesinde bu amaçla doğrudan veya dolaylı olarak ayrılan kaynak varsa tutarı, kullanım alanı ve yararlanan personel sayısı nedir?
13. 2026-2035 döneminde kamu personelinin aile bütünlüğünün korunması için istihdam statüsü ve kurum farklılıklarından kaynaklanan eş durumu tayini sorunlarını azaltacak hangi kanuni veya idari düzenlemeler yapılacaktır; hizmet süresi şartlarının gözden geçirilmesi, kurumlar arası nakil ve geçici görevlendirme imkânlarının genişletilmesi ile ortak personel uygulamasına geçilmesi bakımından belirlenen somut hedefler ve bunların yürürlüğe gireceği tarihler nelerdir?